

Γ. Στουρνάρας: Τα 5 βήματα για να καταστεί ο τουρισμός πιο ανταγωνιστικός

2016/10/27 15:32 στην κατηγορία ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΑ

Τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η τουριστική βιομηχανία στην Ελλάδα, αλλά και τις προοπτικές ανάπτυξής της, περιέγραψε ο διοικητής της ΤτΕ Γιάννης Στουρνάρας, στο 15^ο συνέδριο του ΣΕΤΕ.

Συγκεκριμένα, ο κ. Στουρνάρας συνέστησε δέσμη μέτρων που θα ενδυναμώσουν τον τουρισμό, προτείνοντας:

-Τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση των υπόλοιπων περιφερειακών αεροδρομίων της χώρας.

-Την ενδυνάμωση του ανταγωνισμού, σε επίπεδο αεροπορικών εταιρειών, καθώς η μείωση των τιμών των αεροπορικών εισιτηρίων θα διευκολύνει την αύξηση της τουριστικής ζήτησης.

-Την αναβάθμιση και αξιοποίηση υποδομών όπως οι μαρίνες, οι οποίες μπορούν να συμβάλουν στην αύξηση του θαλάσσιου και ναυτικού τουρισμού, ενισχύοντας περαιτέρω την τουριστική κίνηση στην Ελλάδα.

-Την αναβάθμιση των λιμενικών υποδομών και την συγκρότηση εθνικού σχεδίου ανάπτυξης της κρουαζιέρας - ειδικά της κρουαζιέρας με αφετηρία ελληνικό λιμένα (home porting).

Image not found or type unknown

Τα κύρια σημεία ομιλίας του Γ. Στουρνάρα

Κατά το 2016, ο ελληνικός τουρισμός αντιμετώπισε μια σειρά από ιδιαίτερες προκλήσεις μετά το ρεκόρ αφίξεων και εσόδων που σημειώθηκαν το 2015.

Υπενθυμίζω ότι το 2015 η Ελλάδα υποδέχθηκε περισσότερους από 26 εκατομμύρια τουρίστες, εμφανίζοντας μια αύξηση του αριθμού τους κατά 7,6%, ενώ τα έσοδα της χώρας ξεπέρασαν τα 14 δισεκατομμύρια, παρουσιάζοντας αύξηση 5,5%.

Πέρα από την πολύ αργή ανάπτυξη στην Ευρώπη, από όπου προέρχονται οι

περισσότεροι επισκέπτες, η προσφυγική κρίση σε συνδυασμό με γεωπολιτικές εξελίξεις στην περιοχή μας και τους αυξημένους φόβους για την τρομοκρατία, αποθάρρυναν την έλευση επισκεπτών. Υπολογίζεται ότι κατά το πρώτο εξάμηνο του τρέχοντος έτους, όταν και οι συνέπειες της προσφυγικής κρίσης ήταν εντονότερες, οι οδικές αφίξεις μειώθηκαν κατά 15%, ενώ μέχρι σήμερα οι αεροπορικές αφίξεις στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου εμφανίζονται ιδιαίτερα μειωμένες. Η απόφαση του Ηνωμένου Βασιλείου να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) αποτέλεσε ένα επιπλέον αρνητικό στοιχείο.

Χαρακτηριστικά αναφέρω ότι τον Ιούλιο, πρώτο μήνα μετά το Βρετανικό δημοψήφισμα, η μείωση των δαπανών Βρετανών επισκεπτών στη χώρα μας υπερέβη το 35%, ενώ μέχρι τότε οι Βρετανοί αποτελούσαν μια από τις πιο δυναμικές κατηγορίες επισκεπτών. Χωρίς τη μείωση αυτή, τα συνολικά έσοδα τον Ιούλιο θα είχαν αυξηθεί, ενώ τελικά παρατηρήθηκε μείωση.

Οι παράγοντες του τουρισμού στη χώρα μας προσπάθησαν να απαντήσουν στις εξωτερικές προκλήσεις εντείνοντας τις προσπάθειες προσέλκυσης επισκεπτών. Διατηρείται και το 2016 η ανοδική τάση στον αριθμό των αφικνουμένων επισκεπτών.

Image not found or type unknown

Σε κάποιο βαθμό, όμως, αυτό επιτεύχθηκε με την προσφορά ιδιαίτερα ανταγωνιστικών τιμών, στοιχείο που τελικά επέδρασε αρνητικά στο σύνολο των ταξιδιωτικών εισπράξεων, οι οποίες πιθανότατα θα παρουσιάσουν κάμψη για το σύνολο του έτους, κατά τι ταχύτερη από το μέσο όρο μείωσης της τελευταίας δεκαετίας.

Ένα θετικό στοιχείο όμως είναι ότι ανακόπηκε η καθοδική τάση του μέσου χρόνου παραμονής στη χώρα μας, και το πρώτο εξάμηνο του 2016 είδαμε μια μικρή αύξηση.

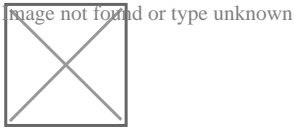
Η διαφοροποίηση της τουριστικής «ζήτησης»

Η μείωση των τουριστικών εισπράξεων, παρά την άνοδο των επισκεπτών, επιτάθηκε, όπως προανέφερα, από τη μείωση των τιμών. Υποκρύπτει όμως και μια πιο μακροχρόνια τάση, δηλαδή την υποχώρηση των δαπανών ανά επισκέπτη και ανά διανυκτέρευση που εντοπίζεται τα τελευταία χρόνια.

Από το 2005 παρατηρείται τάση μείωσης της δαπάνης ανά επισκέπτη της τάξης του 2,5% ετησίως, με αποτέλεσμα αυτή να έχει πλέον υποχωρήσει στα 598 ευρώ ανά επισκέπτη τον Ιούλιο φέτος, ενώ ήταν 746 ευρώ το 2005.

Σε κάποιο βαθμό αυτό αντανακλά την τάση μείωσης του μέσου χρόνου παραμονής

στη χώρα, ο οποίος από 10,7 ημέρες το 2005 υποχώρησε στις 7,2 ημέρες το 2015. Αυτό είναι αποτέλεσμα του ότι αλλάζει τόσο η εισοδηματική κατάσταση των επισκεπτών, καθώς η Ελλάδα προσελκύει λιγότερους επισκέπτες υψηλού εισοδήματος, όσο και το μίγμα των χωρών προέλευσης επισκεπτών, αλλά και μακροχρόνιων τάσεων στην παγκόσμια οικονομία, όπως η είσοδος νέων ανταγωνιστριών χωρών, αλλά και η χρήση του διαδικτύου που επιτρέπει τη σύγκριση τιμών και εντείνει τον ανταγωνισμό.

Εξάλλου, οι αφίξεις, κυρίως από παραδοσιακές αγορές (Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία κλπ), πλησιάζουν τα όρια κορεσμού. Αυτό σημαίνει ότι και το πρότυπο τουριστικής ανάπτυξης πρέπει να προσαρμοσθεί, στοχεύοντας στην περαιτέρω αναβάθμιση του προϊόντος και την εξειδίκευση.

Δηλαδή, αύξηση του αριθμού των αγορών-στόχων, μέσα από κατάλληλες πολιτικές μάρκετινγκ σε κάθε αγορά, με εξειδικευμένη διαφημιστική καμπάνια. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στις χώρες που παρουσιάζουν την υψηλότερη δαπάνη ανά διανυκτέρευση.

Επέκταση της τουριστικής ζήτησης σε όλη τη διάρκεια του έτους, μέσω της ανάπτυξης του τουριστικού προϊόντος και πέραν του παραδοσιακού προτύπου «ήλιος και θάλασσα», με τη δημιουργία διαφοροποιημένων προϊόντων, που θα επικεντρώνονται σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού, όπως ο πολιτιστικός, ο συνεδριακός, ο θρησκευτικός και ο ιατρικός-ιαματικός τουρισμός καθώς και τα θεματικά πάρκα. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην προσέλκυση επισκεπτών για μικρά διαστήματα (city-breaks), που συνήθως έχουν μεγαλύτερη δαπάνη ανά ημέρα και είναι λιγότερο προσανατολισμένοι στους θερινούς μήνες αιχμής.

Η Ελλάδα πρέπει να γίνει η χώρα από την οποία ξεκινούν ή όπου καταλήγουν οι κρουαζιέρες, και όχι ένας απλός ενδιάμεσος σταθμός.

Μεταρρυθμίσεις

Προς την κατεύθυνση αυτή, στην τόνωση και διαφοροποίηση της τουριστικής ζήτησης, θα συμβάλλουν αποφασιστικά στο μέλλον μεταρρυθμίσεις που έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία χρόνια.

Οι μεταρρυθμίσεις αυτές θα ενισχύσουν τη μακροχρόνια δυναμική ανάπτυξη μέσα από την άρση υπαρχόντων περιορισμών και την αύξηση του ανταγωνισμού.

Παράλληλα, βελτιώνοντας τις μακροπρόθεσμες προοπτικές του τουρισμού,

συνέβαλαν στην τόνωση των επενδύσεων σε ξενοδοχεία υψηλής ποιότητας (ενδεικτικά, την περίοδο 2009-2014 ο αριθμός των ξενοδοχείων πέντε αστέρων αυξήθηκε κατά 34% και ο αριθμός των κλινών κατά 32%). Συνεπώς, η βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών, ως αποτέλεσμα των μεταρρυθμίσεων, ενθαρρύνει τις επενδύσεις και επιταχύνει την ανάκαμψη. Η θετική εμπειρία του τουρισμού θα πρέπει να κάνει δεκτικούς όλους τους κλάδους της οικονομίας στις μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν τον ανταγωνισμό και την εξωστρέφεια, και τελικά ωφελούν και αυτούς τους ίδιους τους κλάδους μέσω της αύξησης της ζήτησης του προϊόντος τους.

Ενδεικτικά αναφέρω:

-Την ιδιωτικοποίηση των 14 περιφερειακών αεροδρομίων, που θα ενισχύσει την ανταγωνιστική τους θέση και θα επιτρέψει την ανάπτυξη νέων τουριστικών μονάδων σε άμεση αεροπορική σύνδεση με τις πόλεις αναχώρησης.

-Την απλοποίηση και επιτάχυνση της διαδικασίας έκδοσης τουριστικής βίζας επισκεπτών από αναδυόμενες αγορές (Ρωσία, Τουρκία, Κίνα).

-Τις ρυθμίσεις, όπως η άρση του cabotage, που ήδη ενεθάρρυναν την ανάπτυξη του τουρισμού κρουαζιέρας .

-Την ίδρυση ειδικής υπηρεσίας ("one - stop shop") του ΕΟΤ για την προώθηση και αδειοδότηση μεγάλων τουριστικών επενδύσεων.

-Την απλοποίηση της διαδικασίας αδειοδότησης όλων των τουριστικών επιχειρήσεων, με στόχο τη μείωση των διοικητικών δαπανών και του χρόνου αδειοδότησης, καθώς και την επίσπευση των διαδικασιών για την έναρξη τουριστικής επιχειρηματικής δραστηριότητας (η οποία αφορά κάθε τύπο άδειας, όπως εγκατάσταση, λειτουργία, ίδρυση επιχείρησης και περιβαλλοντικές άδειες), τη διεκπεραίωση αυτών ηλεκτρονικά και, σε ορισμένες περιπτώσεις, αυθημερόν.

Image not found or type unknown

-Τη δημιουργία νέας μορφής ολοκληρωμένων τουριστικών επιχειρήσεων, των σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων. Ως σύνθετα τουριστικά καταλύματα χαρακτηρίζονται τα ξενοδοχειακά καταλύματα πέντε αστέρων που ανεγείρονται σε γήπεδα ίσα ή μεγαλύτερα των 150.000 τ.μ., σε συνδυασμό με α) τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες, οι οποίες έχουν ελάχιστη επιφάνεια 100 τ.μ. και μπορούν να αποτελούν αυτοτελείς ιδιοκτησίες, να μεταβιβάζονται κατά κυριότητα ή να αποτελούν αντικείμενο μακροχρόνιας εκμίσθωσης, και β) εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής, όπως γήπεδα γκολφ, συνεδριακά κέντρα, μαρίνες, κέντρα θαλασσοθεραπείας, μονάδες ιαματικού τουρισμού και κέντρα αναζωογόνησης.

-Την απελευθέρωση του επαγγέλματος των τουριστικών ξεναγών, όπου δίνεται η δυνατότητα σε αρχαιολόγους και ιστορικούς να γίνουν ξεναγοί, κάτι το οποίο δεν ίσχυε στο παρελθόν.

-Την απλοποίηση των διαδικασιών και κατάργηση των περιορισμών στη λειτουργία των τουριστικών πρακτορείων και των εταιρειών ενοικίασης αυτοκινήτων.

-Την καθιέρωση διευρυμένου ωραρίου επισκέψεων μουσείων και αρχαιολογικών χώρων κατά τη διάρκεια της εαρινής περιόδου.

Ωστόσο, υπάρχουν και άλλες ενέργειες που μπορούν να γίνουν για την περαιτέρω ενδυνάμωση του τουρισμού, όπως:

-Ο εκσυγχρονισμός και η αναβάθμιση των υπόλοιπων περιφερειακών αεροδρομίων της χώρας.

-Η ενδυνάμωση του ανταγωνισμού, σε επίπεδο αεροπορικών εταιρειών, καθώς η μείωση των τιμών των αεροπορικών εισιτηρίων θα διευκολύνει την αύξηση της τουριστικής ζήτησης.

-Η αναβάθμιση και αξιοποίηση υποδομών όπως οι μαρίνες, οι οποίες μπορούν να συμβάλουν στην αύξηση του θαλάσσιου και ναυτικού τουρισμού, ενισχύοντας περαιτέρω την τουριστική κίνηση στην Ελλάδα.

-Η αναβάθμιση των λιμενικών υποδομών και η συγκρότηση εθνικού σχεδίου ανάπτυξης της κρουαζιέρας —ειδικά της κρουαζιέρας με αφετηρία ελληνικό λιμένα (home porting).

Συνολικά, η ενίσχυση των υποδομών είναι προϋπόθεση για την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος.

Γι' αυτό, υπάρχουν πολλά που θα πρέπει να γίνουν. Ιδιαίτερα, θέλω να αναφερθώ στην αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας και τη διευθέτηση των εκκρεμοτήτων, όσον αφορά τον χωροταξικό σχεδιασμό. Αυτό θα επιτρέψει την προσέλκυση νέων

επενδύσεων, που θα αναβαθμίσουν το τουριστικό προϊόν.

Την περίοδο της κρίσης οι τουριστικές επιχειρήσεις - όπως άλλωστε όλοι οι κλάδοι της ελληνικής οικονομίας - αναγκάστηκαν να λειτουργήσουν σε περιβάλλον αυξανόμενης φορολογικής επιβάρυνσης, η οποία πλήττει την ανταγωνιστικότητα.

Η Τράπεζα της Ελλάδος έχει επανειλημμένα επισημάνει το ζήτημα και έχει τονίσει ότι η δημοσιονομική προσαρμογή πρέπει να δώσει μεγαλύτερη έμφαση στη μείωση των δημοσίων δαπανών και όχι στην αύξηση των φορολογικών συντελεστών. Εξίσου σημαντική είναι όμως και η προσαρμογή μέσω της αποτελεσματικότερης αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας και μέσω των ιδιωτικοποιήσεων.

Αν συμβεί αυτό θα καταστεί ευκολότερη η ελάφρυνση του φορολογικού βάρους, μέσω της μείωσης των φορολογικών συντελεστών. Αυτό είναι απαραίτητη προϋπόθεση, όσον αφορά τη δημιουργία ενός θεσμικού περιβάλλοντος φιλικού προς την επιχειρηματικότητα και την προσέλκυση νέων επενδύσεων.